

REGISTERBLAD

Namn och datum: Magnus Martinsson (redigerat 11-2-1999)

Område av riksintresse för naturvård i Gotlands län

Områdesnummer: [NRO09030](#)

Områdesnamn: [BOTVALDEVİK-BENDES](#)

Kommun: Gotlands

Kartblad: 6J NO, Mittpunkt: 6J 7f 03

Areal: 2 190 ha, varav 2 150 ha land och 40 ha sjö

Naturgeografisk region: 14 c Gotland

Kust/havsregion: IV - Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 118, Snoderån

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m. Terrängformer: Strandvallar, flack kust.

Riksvärde

naturbetesmark		flora
	äng	flora
sjö		fauna
våtmarkskomplex	topogent kärr	flora, fauna
	sumpskog	
	äng	flora

Värdeomdöme: Stort sammanhängande område som omfattar strandmarker från Gothemhammar söderut via Botvaldevik, Medebys bodar, Kyrkebingegrund, Näsar, Djupåviken och Hammars i Norrlanda till Bajus samt de stora våtmarksområdena Storsund och Djupå.

Området av riksintresse från både ornitologisk och botanisk synpunkt. Strandlinjen är intressant vid studier av sentida nivåförändringar och landhöjningen. I området ingår ängs- och hagmarksobjekten Gothem 8, 9, 13, 14, 15, 16; Norrlanda 8, 9, 10, 11, 12, 13 samt Anga 10, 11, 12, 13 och 15.

Storsund är en gammal havsvik som har snörts av och nu håller på att övergå till en myr. Området har värden av våtmarkskomplex, topogent kärr, flora och fauna. Näsar är ett våtmarksområde med värde av våtmarkskomplex och sumpskog. Strandängar vid Kyrkebingegrund har värdet av våtmarkskomplex, sumpskog och flora.

Området hyser många intressanta nyckelbiotoper. Här har bl a påträffats arter som blylav, ädelkronlav, trådbrosklav och stor aspticka.

Huvudkriterier:

- A. Välutvecklade ornitologiskt och botaniskt betydelsefulla strandängar.
- B. Djupå-komplexet är en av Gotlands största våtmarksområden och är till stora delar orört vad gäller hydrologisk påverkan. Även Storsund är en hydrologiskt intakt våtmark.
- C. I området finns havsstrandängen Baju som fortfarande slås, vilket är den enda slagna havsstrandängen på Gotland. Området har en mycket rik flora. I området finns dessutom Liste ängar som också är en av Gotlands finaste ängar. Båda dessa ängar hyser förekomster av svensk ögontröst, en underart av vanlig ögontröst som bara finns på Gotland. Förekomst av rödlistade lavar och svampar.
- D. Område med rikt fågelliv och intressant flora. Fågelsjö.

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet.

Förutsättningar för bevarande: Att strandängarna även fortsättningsvis betas. Att ängarna hålls i hävd genom traditionell ängsskötsel. Området påverkas negativt av kalhuggning, dikning och fritidsbebyggelse. Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande: Klass 1-område i Länsstyrelsens sammanställning över områden med värdefull natur (Länsstyrelsen 1984).

Storsund omfattas av strandskydd 100 m, är upptagen som en viktig våtmark i Norden (nordiska våtmarkslistan) samt är avsatt som naturreservat (1974).

Längs kusten gäller strandskydd 100 m. Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr I 4 Gotlandskusten. Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 16) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer 25-14--16).

Storsund är av regeringen föreslaget Natura2000-område.

Områdets huvuddrag: Storsund (SMHI S 638667/167837) är en lågt belägen sjö som omges av fält av bladvass och ag. Vid stränderna växer också pors, knappag och axag, och där dessa dominerar är orkidérikedomen stor. Här förekommer bl a korallrot, spindelblomster, blodnycklar och sumpnycklar och i den omgivande skogen vit skogslilja (rikligt) och purpurknipprot. I Lillsund dominerar agen helt.

Sjöns näringsrika karaktär gör den attraktiv för många fågelarter, och här häckar bl a vattenrall, småfläckig sumphöna, brunand, skäggdopping, brun kärrhök och trana. I skogen intill sjön häckar duvhök.

För att göra det lättare att se sjöns fåglar har ett fågeltorn uppförts vid den sydvästra stranden.

Kyrkbingegrund är en flack åt sydost sluttande holme, som på sin östra sida ännu hyser stora öppna gräsytor men i det inre växer igen med en snårig skog av tall, en och slån. Från botanisk synpunkt är de betade strandängarna mycket värdefulla. De betas av nöt och vitkindade gäss. Under vinterhalvåret står de översvämmade men torkar ut sommartid. Karaktärsarter är krypven, rödsvingel, fårsvingel, gåsört, revfingerört, höskallra m fl. De högre partierna hyser under våren praktfulla bestånd av fältsippa, senare av Adam och Eva och salesprot. Förekomsten av den sistnämnda torde vara Gotlands rikaste.

Öns högsta och inre delar täcks av en expanderande tallskog. Enbuskmarker intar de halvöppna ytorna mellan skogen och strandängarna.

Väster om det sund som vid högvatten skiljer Kyrkbingegrund från fastlandet har de egendomliga hybridnycklarna påträffats.

Kyrkbingegrund och de innanföriggande strandängarna hyser ett rikt fågelliv och här häckar bl a brushane, kärrsnäppa, roskarl, skärfläcka och småtärna. Under våren rastar flera hundra vitkindade gäss på ängarna. Längs Gothems-kusten finns representativa och välbevarade naturbetesmarker i form av havsstrandäng, buskrik utmark, betad skog och annan träd- och buskbärande hagmark. Art- och individrika växtsamhällen med arter som vildlin, rosettjungfrulin, jordtistel, majviva, svinrot, ormtunga, brudsporre och solvända. Vanliga vegetationstyper är torräng av örtrik ängshavretyp, torräng av fårsvingeltyp och salttåg-rödsvingeltyp.

Storsund är en havsvik som har snörts av och nu håller på att övergå till en myr.

Anmärkningar: VMI-ID: 6J7F01 (Msp), 6J6F04, 6J7F03

Referenser:

Gotlands kommun, 1995: *Vision Gotland 2010*.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1984: *Värdefull natur på Gotland*.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1993: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården*.

Malers, H., 1983: *Storsund. Botanisk inventering*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Martinsson, M., Nordin, M., 1992: *Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 3, Mellersta Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Martinsson, M., 1997: *Våtmarker på Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårdsverket, 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.

Skogsvårdsstyrelsen, 1998: *Nyckelbiotopsregistret*.